

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΑΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΛΑΔΕΜΑΤΟΣ ΕΛΙΑΣ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ
ΚΟΡΩΝΕΙΚΗ ΩΣ ΥΛΙΚΟ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ
ΕΔΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

Μ. Μαρκάκης¹, Χ. Σεργεντάνη¹, Ν. Κουργιαλάς¹, V. Borraccia^{1,2}, Λ. Μικάλεφ¹, Ν. Διγαλάκη¹, Α. Αγγελάκη³, Χ. Μανωλαράκη⁴, Σ. Μαλλιαράκη³, Γ. Γιακουμάκη⁴, Ν. Καβρουλάκης¹, Γ. Ψαρράς¹ και Γ. Κουμπούρης¹

¹ *Ινστιτούτο Ελιάς και Υποτροπικών Φυτών Χανίων (ΙΕΥΦΧ), ΕΛΓΟ “ΔΗΜΗΤΡΑ”, 73100, Χανιά.*

² *University of Basilicata, Potenza, Italy*

³ *ΕΑΣ Μεραμβέλλου, 72400, Νεάπολη Λασιθίου*

⁴ *ΕΑΣ Πεζών, 70 100, Καλλονή Ηρακλείου*

Στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υλοποιείται το 5ετές έργο oLIVECLIMA που έχει ως στόχο τη μετατροπή της ελαιοκομίας σε ένα εργαλείο αντιμετώπισης/διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής, αλλά και την προσαρμογή της ελαιοκομίας στις νέες κλιματικές συνθήκες. Σε ελαιώνες παραγωγών στο Νομό Ηρακλείου (ΕΑΣ Πεζών), στο Ν. Λασιθίου (ΕΑΣ Μεραμβέλλου) και στο Ν. Μεσσηνίας (Ο.Π. Νηλέας) εφαρμόζονται καλλιεργητικές πρακτικές που συμβάλουν στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής με 2 τρόπους: α) μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την καλλιέργεια της ελιάς, β) αύξηση της δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα στα φυτά και «αποθήκευσή» του στο έδαφος υπό μορφή οργανικής ουσίας, ώστε να βελτιωθεί η γονιμότητά του (συγκράτηση νερού και λιπασμάτων). Συγκεκριμένα, μία από τις πρακτικές που εφαρμόζεται είναι η ανακύκλωση κλαδεμάτων ως υλικό εδαφοκάλυψης και θρέψης. Την άνοιξη του 2013 σε 4 αγροτεμάχια της ΕΑΣ Πεζών και σε 4 αγροτεμάχια της ΕΑΣ Μεραμβέλλου ζυγίστηκαν τα κλαδιά που προέκυψαν από το κλάδεμα, διαχωρίστηκαν σε λεπτά κλαδιά που συνήθως καίγονται στο χωράφι και σε χοντρά κλαδιά που αξιοποιούνται για οικιακή θέρμανση. Προσδιορίστηκε η περιεκτικότητα των φυτικών ιστών σε άνθρακα, άζωτο, φώσφορο, κάλιο και άλλα ανόργανα στοιχεία ώστε να εκτιμηθεί η συμβολή της ανακύκλωσης των κλαδεμάτων στη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους. Όπως προέκυψε από τις αναλύσεις του πρώτου έτους, οι περιεκτικότητες σε άζωτο και στα περισσότερα από τα ιχνοστοιχεία που μετρήθηκαν στα φύλλα ήταν στατιστικά υψηλότερες σε σχέση με εκείνες στους λεπτούς και χονδρούς κλάδους, ενώ αντίθετα, η περιεκτικότητα σε άνθρακα ήταν υψηλότερη στους ξυλώδεις ιστούς. Επίσης, στατιστικές διαφορές των παραπάνω στοιχείων διαπιστώθηκαν και μεταξύ των δύο περιοχών μελέτης, γεγονός που υποδηλώνει διαφορετικές πρακτικές λίπανσης ή εδαφοκλιματικές συνθήκες. Τα παραπροϊόντα κλαδέματος αποτελούν πολύτιμο υλικό το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί στη διαχείριση του ελαιώνα ως πηγή θρεπτικών στοιχείων αλλά και ως μέσο αποθήκευσης άνθρακα. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα πρώτα αποτελέσματα ενώ οι μετρήσεις θα συνεχιστούν για τα επόμενα τέσσερα έτη οπότε θα είναι διαθέσιμα περισσότερα στοιχεία για την εκτίμηση της χωρικής και χρονικής παραλλακτικότητας.